

WINNE, August de, journalist (Brussel 10 november 1861 - Genval 23 mei 1935).

Onderwijzer, daarna sinds 1891 redacteur van het socialistische partijdagblad *Le Peuple*, waarvan hij in 1919 directeur en in 1920 hoofdredacteur werd, wat hij bleef tot 1931. De Winne is ook secretaris geweest van de algemene raad van de Belgische Werklieden Partij (BWP) en schepen van de gemeente Sint-Gillis-Brussel.

In 1902 verscheen zijn daarvoor in *Le Peuple* gepubliceerde reportage *A travers les Flandres* in boekvorm. Zij werd vertaald als *Door Arm Vlaanderen* (1903). Deze enquête was het die hem later in het jaarboek van de Belgische pers de eretitel bezorgde van „eerste journalist die zich om de sociale situatie in Vlaanderen bekommerde”. In elk geval heeft de revelerende reportage, geïllustreerd met documentair belangrijke foto's, grote weerklank gevonden. Ze droeg ertoe bij de benaming *Arm Vlaanderen* (z. aldaar) tot een begrip te maken.

De Winne maakte zijn tocht, nadat op 7 januari 1901 in de nationale raad van de BWP een strijdplan voor „de laatste veldslag voor algemeen stemrecht” was besproken. Hij bracht verslag uit over de onvoorstelbare armoede en het analfabetisme in het Vlaamse land, dat meer en meer een industrieprovincie begon te worden. De verhoudingen die hij tekent, zijn welhaast die van lijfeigenen tegenover kasteelheren, burgerij en clerus. Verder wilde hij een idee geven hoe de socialistische Volkshuizen begonnen te verrijzen en de beroering groeide. De auteur, die in leer geweest is bij Cesar de Paepe, zegt dat zijn tocht zijn met de arbeidersbeweging verbonden antiklerikalisme nog heeft verscherpt, omdat het bankroet van de Kerk nergens zo duidelijk is. De klerikale overheersing beschouwt hij als een der oorzaken van de Vlaamse ellende. De actie van de flaminganten begrijpt hij niet. Hij ziet er een poging in van de reactionaire katholieken om de arbeiders klein te houden door ze af te snijden van het Frans, „dus” van de vooruitgang.

Door Arm Vlaanderen werd aangevuld met een overzicht van de socialistische strijd in Vlaanderen door Karel Beerblock, die De Winne op zijn tocht had vergezeld. Edward Anseele sr. stelde in zijn voor de Franse editie geschreven voorwoord de inspanningen van de Vlaamse socialisten als voorbeeld voor de Waalse kameraden, die zoveel sterker en rijker waren.

Door Arm Vlaanderen is een leesbare reportage gebleven waarin, afgezien van de polemische passages, op directe en duidelijke wijze een aangrijpend beeld van de Vlaamse toestanden uit die tijd gegeven wordt. Het documentair belang ervan voor onze geschiedschrijving is evident.

WERKEN: *A travers les Flandres* (1902); - *Door Arm Vlaanderen* (1903).

LITERATUUR: J. Kuypers, *Bergop* (1957); - *Officieel Jaarboek van de Belgische Pers* (1960). GASTON DURNEZ